

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Gustave Flaubert [gistáv flobér]

„Narodil jsem se v nemocnici a vyrostl uprostřed lidského utrpení – od něhož mě oddělovala zed'. Jako dítě jsem si hrával v pitevně. Snad proto mám chmurné a cynické chování. Nemiluji život a nebojím se smrti.“

1. *Jaký byl Flaubertův postoj k životu?*
2. *Jak svůj postoj odůvodňoval?*
3. *Napište **úvahu** na téma: Jak naše dětství ovlivňuje naši dospělost.*

(12. prosinec 1821 – 8. květen 1880) byl francouzský spisovatel, představitel realismu 2. poloviny 19. století a přímý předchůdce naturalismu.

Narodil se v Rouenu do rodiny chirurga. Od roku 1841 studoval práva v Paříži, kde navázal literární známost s Victorem Hugem. Pro **nervové záchvaty, epilepsie**, se na otcovo přání r. 1844 vzdává dalších studií. Protože byl **finančně zabezpečen**, mohl si dovolit pracovat na rodinném statku v Croissetu a pracovat na svých dílech.

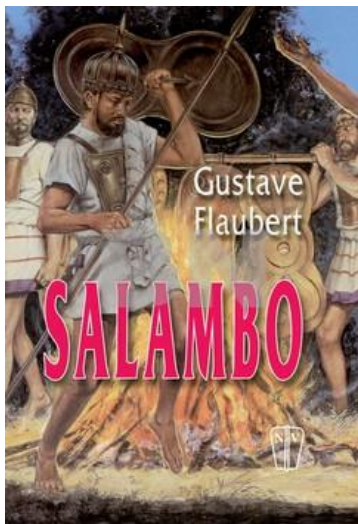
Na podzim roku 1856 začal vycházet časopisecky v Revue de Paris román **Paní Bovaryová** (ve stejném roce jako Baudelaire za Květy zla). Na základě

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

vytržených úryvků "lascivních líčení" milostných dobrodružství hlavní hrdinky byl **stíhán pro urážku veřejné mravnosti a manželské instituce**. Díky kvalitní obhajobě byl r. 1857 zproštěn všech obvinění.

Obdiv a přátelství choval k **I.S. Turgeněvovi** a k synovci svého předčasně zemřelého přítele **Guy de Maupassantovi**, kterého svými radami i pomocí prakticky uváděl do literatury.

Odmítal **manželství jako projev měšťáctví**, stejně jako každodenní problémy. Žil samotářsky. Měl celoživotní platonickou lásku (jeho rádkyně), byla starší o 11 let.

Hodně **cestoval** – navštívil Itálii, Řecko, Tunis a Blízký východ - Cařihrad, Sýrie, Palestina, horní Egypt, aby se seznámil s prostředím pro děj románu **Salambo** (o vztahu kartaginské kněžky Salambo a lybijského vojevůdce Matha).

Zemřel uprostřed práce nad románem **Bouvard a Pécuchet** **na mrtvici**.

Víte, že...

Flaubertovo dílo není rozsáhlé. Je to dáno pečlivým přístupem ke sběru podkladů. Pro román **Bauvard a Pécuchet** nastudoval **1500 svazků děl** ze všech oblastí vědy a kultury

U nás byl román **Bauvard a Pécuchet** natočen v hlavních rolích s Jiřím Sovákem a Miroslavem Horníčkem pod názvem **Byli jednou dva písáři** (1972).

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Podívejte se na některou z část seriálu:

<http://www.youtube.com/watch?v=VUQM5iePXBY>

<http://www.youtube.com/watch?v=NktkcRCanMc>

<http://www.youtube.com/watch?v=Eq7VcF8aAqw>

Flaubert hledal novou metodu podání reality čtenáři.

Flaubert si volil jako **předlohy** svých románových postav lidi, které **dobře znal**.

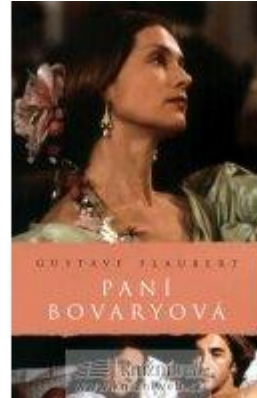
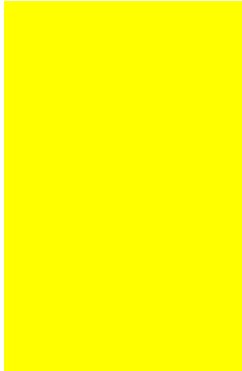
Pro paní Bovaryovou si zvolil za námět osudy lékaře Delamara.

Vyberte vhodná dokončení věty:

Gustave Flaubert:

- po sobě zanechal rozsáhlé dílo ANO NE
- dohlížel na literární začátky Guy de Maupassanta ANO NE
- se snažil popisovat skutečnost věcně, střízlivě, nezaujatě ANO NE
- studoval prameny ke svým dílům ANO NE
- napsal díla Citová výchova a Ivanhoe ANO NE
- román Paní Bovaryová ve své době nevyvolal pozornost ANO NE
- studia přerušil kvůli nervové chorobě ANO NE
- necestoval, žil na rodinném statku ANO NE

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Paní Bovaryová (*Madame Bovary*)

Mravy francouzského venkova

(1857)

XII

(...)Ema nespala, jen spánek předstírala, a zatímco on vedle ní usínal, probouzela se do jiných snů.

Klusající čtyřspřeží ji už týden unáší do nové země, odkud se oba již nikdy nevrátí. Jedou a jedou, drží se pod paží, beze slova. Často z vrcholu nějaké hory spatří náhle nádherné město s kupolemi, mosty a loděmi, s citrónovníkovými háji a s chrámy z bílého mramoru, na jejichž špičatých věžích jsou čapí hnízda. Jedou krokem po velikých dlažebních kamenech a na zemi leží kytičky květů, které nabízejí ženy v červených živůtcích. Je slyšet vyzvánění zvonů, řehtání mezků, tlumeně zní kytary a ševelí fontány, z nichž se vznáší vodní pára a osvěžuje hromady ovoce, srovnané do pyramid u nohou bledých soch usmívajících se pod vodotryskem. A konečně jednoho večera dorazí do rybářské vísky, kde ve větru schnou podél útesu a vedle chalup hnědé sítě. Tady zůstanou a tady budou žít, budou bydlet v nízkém domě s plochou střechou, ve stínu palmy, na mořském břehu uprostřed zátoky. Budou se projíždět v gondole a houpat ve visuté síti a jejich život bude lehký a volný jako jejich hedvábné oděvy, teplé a poseté hvězdami jako ty vlhahé noci, které budou prožívat. Avšak v této širé budoucnosti, kterou si v duchu kreslila, se nerýsovalo nic mimořádného: dny, všechny stejně nádherné, se jeden druhému podobaly, jako se vlna podobá vlně, a všechno se kolébalo na nekonečném, harmonickém a modravém obzoru zalitým sluncem. Vtom však zakašlalo dítě nebo Bovary

evropský
sociální
fond v ČR

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

začal hlasitěji chrápat a Ema usínala až k ránu, kdy už svítání osvětlilo okna a mladý Justin na náměstí otevíral okenice u lékárny.

Před nějakou dobou si poslala pro Lheureuxe a řekla mu:

"Budu potřebovat plášť, veliký plášť se širokým límcem a s podšívkou."

"Pojedete někam na cesty?" zeptal se.

"Ne, ale... Na tom nezáleží, zkrátka s vámi počítám. A brzy, ano?"

Uklonil se.

"Také budu potřebovat kufr... ne moc těžký... pohodlný."

"Ano, ano, rozumím, takových dvaadevadesát centimetrů na padesát, jak se teď dělají."

"A k tomu cestovní tašku."

"Za tímhle," pomyslel si Lheureux, "vězí určitě nějaká domácí hádka."

"A tady máte," řekla paní Bovaryová a vytáhla hodinky, které měla za pasem, "z toho to můžete hradit."

Obchodník však protestoval; vždyť se znají; copak on jí snad nedůvěřuje? To je přece dětinské! Trvala však na tom, aby si vzal alespoň řetízek, a Lheureux už si ho zastrčil do kapsy a odcházel, ale vtom ho zavolala zpátky.

"Necháte si to všechno u sebe. Pokud jde o ten plášť" - předstírala, že přemýšlí, "také ho sem nenoste, jenom mi pak dáte adresu krejčovského dělníka a upozorníte ho, aby ho měl pro mě připravený."

Útěk byl stanoven na příští měsíc. Ema odjede z Yonville jakoby na nákupy do Rouenu. Rudolf zamluví místa, obstará pasy a dokonce napíše do Paříže, aby měli pro sebe celý dostavník až do Marseille, kde si koupí kočár. Odtud budou pokračovat bez zastávky až do Janova. Ona se předtím postará, aby její zavazadlo bylo dopraveno k Lheureuxovi, který je pošle rovnou do Vlačstovky, takže nikdo nebude nic tušit, v celém plánu se nikdy nemluvílo o dítěti. Rudolf

evropský
sociální
fond v ČR

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

se tomu námětu vyhýbal a ona snad na ně ani nemyslela. Žádal ještě o další dva týdny, aby dal do pořádku jakési záležitosti, potom po týdnu ještě o čtrnáct dní, pak prohlásil, že je nemocný, nato odjel na nějakou cestu; minul celý srpen a po všech těch odkladech se dohodli, že to bude neodvolatelně čtvrtého září v pondělí.

Konečně nadešla sobota, předposlední den před odjezdem.

Rudolf přišel večer dříve než jindy.

"Je všechno připraveno?" zeptala se ho.

"Ano."

Obešli spolu záhon a šli se posadit na zídku u terasy.

"Jsi nějaký smutný," řekla Ema.

"Ne, proč?"

Hleděl na ni však zvláštním pohledem plným něhy.

"Snad kvůli tomu, že odjedeš?" pokračovala. "Že tu zanecháš to, co máš rád, svůj zdejší život? Rozumím ti... Ale já nemám na světě nic! Pro mě jsi ty všechno. A proto zase já budu vším tobě, tvou rodinou, tvou vlastí, budu o tebe pečovat, budu tě milovat."

"Bože, ty jsi roztomilá!" řekl a přivinul ji do náruče.

"Opravdu?" zasmála se rozkošnický. "Miluješ mě? Přísahěj!"

"Jestli tě miluju? Jestli tě miluju? Já tě zbožňuju, láska moje!"

Vzadu na louce těsně nad zemí vycházel kulatý, nachově zbarvený měsíc. Rychle stoupal mezi větvemi topolů, které ho místy zakrývaly jako děravá černá záclona. Potom se objevil celý běloskvoucí na prázdné obloze a ozářil ji, zpomalil svůj běh a spustil na řeku velikou skvrnu, která se tříštila do nesčíslných hvězd, stříbrný svit se v ní kroutil až na dno jako bezhlavý had se světelnými šupinami. Podobalo se to také obrovskému svícnu, ze kterého

evropský
sociální
fond v ČR

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

GYMNÁZIUM
PRACHATICE

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

jakoby kanuly krůpěje roztavených diamantů. Kolem nich se rozestírala líbezná noc, v listí se kupily shluky stínů. Ema přivírala oči a zhluboka vdechovala svěží vítr. Nemluvili, příliš pohroužení do snění, které je zavalilo. Do srdce se jim vracela něha prvních dnů, bohatá a tichá jako vůně jasmínu a vrhala do jejich vzpomínek stíny ještě protáhlejší a zádumčivější než stíny nehybných vrb táhnoucí se po trávě. Občas se nějaké noční zvíře, ježek nebo lasička, vydávalo na lov a zašustilo přitom v listí, chvílemi zas bylo slyšet, jak ze zákrsku padá sama od sebe zralá broskev.

"Taková krásná noc!" řekl Rudolf.

"Prožijeme jiné!" odpověděla Ema.

Hovořila jakoby sama k sobě: "Ano, cestování bude pěkné... Proč je mi tedy smutno u srdce? Bojím se snad neznámého... Nebo je to proto, že opouštím to, nač jsem zvyklá? Nebo co? Ne, je to z přemíry štěstí! Jsem já to slaboch, vid'?"
Odpusť!"

"Ještě je čas!" zvolal. "Rozmysli si to, třeba toho budeš litovat!"

"Nikdy!" odpověděla prudce.

Přitiskla se k němu: "Co se mi může stát zlého? Není na světě poušť ani propast, ani oceán, přes které bych se s tebou nevydala. Až spolu budeme žít, bude to jako denně těsnější, denně dokonalejší objetí. Nic nám nebude kalit život, žádná starost, žádná překážka. Budeme sami, úplně svoji, navždy... Řekni přece něco, odpověz mi."

V pravidelných přestávkách odpovídal: "Ano... ano..." Vískala mu vlasy a opakovala dětským hlasem, ačkoli jí tekly veliké slzy:

"Rudolfe! Rudolfe...! Ach, Rudolfe, můj drahý, milovaný!"

Odbila půlnoc.

"Půlnoc!" řekla. "Tak už je zítřek! Jen ještě jeden den!"

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Vstal a chystal se k odchodu a Ema najednou ožila, jako by jeho pohyb byl povel k jejich útěku.

"Pasy máš?"

"Ano."

"Nezapomněl jsi na nic?"

"Ne."

"Víš to jistě?"

"Ovšem."

"Budeš mě čekat v hotelu Provence, ano? V poledne?"

Přikývl.

"Tak na shledanou zítra!" řekla Ema s posledním pohlazením.

A hleděla za ním, jak odchází.

Neotočil se. Utíkala za ním a naklonila se nad vodou mezi křovím:

"Zítra!" zvolala.

Byl už na druhém břehu řeky a rychle kráčel loukou.

Po několika minutách se zastavil, a když ji spatřil v těch bílých šatech, jak pomalu mizí do tmy jako přízrak, rozbušilo se mu srdce tak, že se musel opřít o strom, aby neupadl.

"Jsem to ale pitomec!" řekl si a strašně přitom zaklel. "Co se dá dělat! Byla to hezká milenka!"

Ihned se mu vybavila Emina krása a všechny radosti této lásky.

Nejdřív ho to dojalo, potom se proti ní vzepřel.

"Přece k čertu neodjedu jen tak ze země," zvolal a mával přitom rukama, "a neuvážu si na krk dítě."

evropský
sociální
fond v ČR

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Říkal si ty věci, aby se ještě více utvrdil.

"A k tomu ještě všechny nepříjemnosti, výdaje... Ne, ne, stokrát ne, bylo by to příliš hloupé!"

XIII

Jakmile došel domů, posadil se zprudka za psací stůl pod jelení hlavu, loveckou trofej visící na zdi. Když však držel pero v ruce, nic ho nenapadlo, takže se opřel o oba lokty a začal přemýšlet. Připadalo mu, že Ema ustoupila do daleké minulosti, jako by rozhodnutí, které udělal, mezi ně najednou postavilo nesmírnou časovou mezeru.

Aby z ní zase něco bližšího zachytil, šel si do skříně u lůžka pro starou kazetu od remešských keksů, kam si obvykle schovával dopisy od žen; vycházela z ní vůně vlhkého prachu a zvadlých růží. Spatřil nejdřív kapesník, pokrytý bledými skvrnkami. Byl její, jednou se jí na procházce spustila z nosu krev, už si na to nevzpomínal. Vedle něho ležela Emina miniaturní podobizna, kterou mu věnovala, pomačkaná na všech rozích: její oblečení mu připadalo afektované a její pohled do strany působil velice ubohým dojmem, jak tak pozoroval tu podobiznu a představoval si její model, rozplývaly se mu pozvolna její rysy v paměti a tím, že na sebe narážely, ta živá a ta namalovaná tvář, jako by se vzájemně rozmazaly. Konečně se dal do čtení jejích dopisů, byly plné výkladů týkajících se jejích cesty, krátké, věcné a naléhavé skoro jako obchodní korespondence. Chtěl si přečíst ty dlouhé, ty, které psala kdysi; aby je dole v krabici našel, musel zpřeházet všechny ostatní. Rudolf se začal mechanicky prohrabovat v té hromadě papírů a věcí, jak tam ležely páté přes deváté, nacházel kytky, podvazek, černou škrabošku, jehlice a vlasy -- tolik vlasů! Černé, plavé, některé z nich se dokonce přichytily na kování kazety a při otevírání se trhaly.

Potuloval se tak mezi vzpomínkami, zkoumal písmo a sloh dopisů právě tak různorodé jako jejich pravopis. Psaní byla něžná nebo veselá, žertovná, melancholická; některá žádala o lásku, jiná o peníze. Při některém slově si

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

vzpomněl na tvář, na určitý pohyb nebo na zabarvení hlasu, někdy se však neupamatoval vůbec na nic.

Jak se mu totiž ty ženy sbíhaly do vzpomínek všechny najednou, překážely si navzájem a ubíraly si na významu, jako by všechny stály na téže milostné rovině, která je učinila jednu jako druhou. Nabral tedy plnou hrst těch pomíchaných dopisů a chvíli se bavil tím, že je spouštěl jako vodopád z pravé ruky do levé.

Konečně ho to unavilo a omrzelo, odnesl kazetu do skříně se slovy: "Taková hromada žvástů!"

Tím byl vyjádřen v kostce jeho názor, neboť požitky mu zdupaly srdce jako školáci školní dvůr, takže v něm nerostlo už nic zeleného; a to, co tudy prošlo, bylo ještě zbrklejší než ty děti a nezanechalo tam ani své jméno vyryté do zdi.

"Tak se do toho pusťme!" řekl si.

Psal: *"Emo, odvahu, odvahu! Nechci být příčinou Vašeho životního neštěstí..."*

To je koneckonců pravda, pomyslel si Rudolf. Jednám v jejím zájmu, jsem čestný.

"Zvážila jste po zralé úvaze svoje rozhodnutí? Víte, do jaké propasti bych Vás strhl, můj ubohý anděli? Ne, vidíte? Ubírala jste se důvěřivě a bláhově, věříc v štěstí a budoucnost... Ach, jací jsem to nešťastníci, jací pošetilci!"

Rudolf se zarazil a hledal nějakou dobrou výmluvu.

Co abych jí napsal, že jsem přišel o všechnen majetek...? Ne, to ne, a ostatně by to na věci nic nezměnilo. Později by se to všechno muselo opakovat. Copak se u takových ženských může člověk dovolávat rozumu?

Přemýšlel, potom připsal: *"Nikdy na Vás, věřte mi, nezapomenu a navždy k Vám budu chovat hlubokou oddanost, avšak jednoho dne, dříve nebo později by ta vašeň patrně ochabla (takový už je osud lidských citů). Dostavila by se únava -- a kdo ví, zda bych jednou nezakusil krutou bolest, že bych byl svědkem Vašich výčitek svědomí a sám je též sdílel, neboť bych byl jejich příčinou. Samotné*

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

pomyšlení na Vaše utrpení mi působí muka. Emo! Zapomeňte na mě! Proč jen jsem Vás poznal? Proč jste byla tak krásná? Je to moje vina? Ach Bože, ne, ne, obviňujte jen osud!"

"Tohle slovo vždycky zapůsobí," řekl si.

"Ano, kdybyste byla jednou z těch žen s frivolním srdcem, o jaké není nouze, jistě bych ze sobectví mohl takový pokus podniknout bez nebezpečí pro Vás. Avšak to rozkošné zanícení, které je zároveň Vaším kouzlem i Vaší trýzní, Vám zabránilo nahlédnout, Vy přelíbezná ženo, do jakého falešného postavení bychom se oba dostali. Ani já jsem na to zprvu nemyslel a spočíval jsem ve stínu toho ideálního štěstí jako ve stínu mancinely, aniž jsem předvídal následky."

"Ona si třeba bude myslet, že se toho vzdávám z lakomosti... No, co se dá dělat! Musím to skoncovat!"

"Svět je krutý, Emo. Ať bychom byli kdekoli, všude by nás pronásledovali. Byla byste vystavena nepříjemným otázkám, pomluvám, pohrdání, snad i urážkám. Urážky - Vám! Ach, Bože...! A já bych si Vás přál posadit na trůn. Odnáším si vzpomínku na Vás jako talisman! Neboť za všechno to zlo, které jsem Vám způsobil, se trestám vyhnanstvím. Odjízdim. Kam? Nemám ponětí, jsem šílený! Sbohem! Budte stále tak dobrá! Zachovejte vzpomínku na nešťastníka, který Vás ztratil. Povězte mé jméno své dcerce, aby je vyslovovala ve svých modlitbách."

Knot obou svíček se zachvíval. Rudolf vstal a šel zavřít okno.

Když se zas posadil, řekl si:

"Tak to by snad bylo všechno. Aha, ještě tohle, aby mě sem nepřišla pronásledovat":

"Až budete číst tyto smutné řádky, budu již daleko, neboť prchám co nejrychleji, abych se vyhnul pokušení znovu Vás spatřit. Jen ne slabost! Vrátím se, a snad někdy později spolu docela chladně pohovoříme o své někdejší lásce. Sbohem!"

evropský
sociální
fond v ČR

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

A bylo tam ještě jedno sbohem, napsané ve dvou slovech: *S Bohem!* To mu připadalo obzvláště vybrané.

"Jakpak to podepíšu?" uvažoval. "Váš zcela oddaný... Ne. Váš přítel...? Ano, to je ono."

"Váš přítel".

Znovu dopis přečetl. Připadal mu dobrý.

"Chudinka malá!" uvažoval dojatě. "Bude si o mně myslet, že jsem necitelnější než kámen, bylo by to chtělo nějakou tu slzu, ale já neumím plakat, nemohu za to." Nalil si tedy do sklenice trochu vody, namočil do ní prst a nechal z výšky skanout velkou kapku, která udělala na inkoustu bledou skvrnu. Potom, když chtěl dopis zapečetit, našel pečetítko *Amor nel Cor*.

"To se zrovna pro tuhle příležitost moc nehodí... Ale co, vždyť na tom nezáleží!"

Potom vykouřil tři dýmky a šel si lehnout. (...)

Úkoly pro práci s textem v hodině:

1. *Které motivy ukazují plytkost Eminy romantické iluze?*
2. *Objasněte pojem triviální literatura a najděte její znaky v Emině snění o útěku s milencem Rudolfem.*
3. *Pokuste se popsat rozdíl mezi tím, co Rudolf píše a co si myslí.*
4. *Jakým způsobem se Rudolf snaží odvrátit Emu od chystaného společného útěku?*
5. *Jak byste na základě ukázky charakterizovali Rudolfa?*

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

GYMNÁZIUM
PRACHATICE

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

6. *Všimněte si autorova umění zkratky a detailu. Označte v textu.*
7. *Čím se liší dílo Flaubertovo od Balzacova?*
8. **Referát:** *Vyhledejte informace o postavení žen v 19. století a srovnejte je se současností.*
9. *Vysvětlete pojmy: emancipace, feminismus, sufražetka*
10. *Rozdělte se do skupin a **diskutujte** o přínosu feminismu pro rozvoj moderní společnosti.*

Zápis:

- *realisticko-romantický román*
- *příběh deziluze a zklamání romanticky založené ženy, nespokojené se všedním manželstvím s venkovským lékařem*
- *autor zachycuje život metodou objektivního popisu skutečnosti, převzatého z exaktních věd-> změna vypravěčského hlediska: události a lidé jsou viděny jen očima dané postavy*
- *3 části -> 3 vypravěčem popsané lokality: vesnice, městečko, město-> 3 fáze citového vývoje Emy Bovaryové: krásná a snivá Ema, nešťastná v manželství se všedním praktickým mužem, hledá různé varianty úniků; vrcholí milostnými pletkami; končí sebevraždou*
- **bovarismus** = *útěk od skutečnosti do světa iluzí*